

บทที่ 2

สถานภาพของเต่าทะเลในประเทศไทย

บทนี้จะได้ศึกษาถึงสถานภาพของเต่าทะเลในประเทศไทยโดยจะศึกษาถึงชนิดพันธุ์ และลักษณะทั่วไปของเต่าทะเล พฤติกรรมทั่วไปของเต่าทะเล แหล่งวางไข่ของเต่าทะเลในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาของเต่าทะเลในปัจจุบัน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ชนิดพันธุ์และลักษณะทั่วไปของเต่าทะเล

เต่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่ได้กำเนิดขึ้นในโลกมากกว่า 200 ล้านปี โดยได้ปรับตัวเองให้อาศัยอยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดี เต่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีบรรพบุรุษเป็นสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำพวกแรกในวงศ์สัตว์มีกระดูกสันหลังที่ อาศัยได้ทั้งบนบกและในน้ำ ปัจจุบันเต่าทะเลที่พบบนโลกนี้มี 8 ชนิด คือ เต่ากระ เต่าตนุ เต่าตนุหลังแบน เต่าตนุดำ เต่าหญ้า เต่าหญ้าแอตแลนติก เต่าหัวส้ม เต่ามะเฟือง ในจำนวนเต่าทะเลทั้ง 8 ชนิด เต่าหญ้าเป็นเต่าที่มีขนาดเล็กที่สุด และเต่าที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือเต่ามะเฟือง เต่าทะเลที่พบในประเทศไทยมีจำนวน 5 ชนิดพันธุ์ ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาเฉพาะชนิดพันธุ์เต่าทะเลที่พบในประเทศไทย เต่าทะเลในน่านน้ำไทยเท่าที่เคยพบและมีรายงานไว้มีอยู่ทั้งหมด 5 ชนิด ดังนี้¹

2.1.1 เต่าตนุ (Green Turtle : *Chelonia mydas*)

ลักษณะเด่น : มีลักษณะคล้ายเต่ากระ แต่ส่วนหัวและจะงอยปากจะมนป้านกว่าเต่ากระ เกล็ดบนส่วนหัวตอนหน้า (Prefrontal Scale) มีจำนวน 1 คู่ เกล็ดบนกระดองแถวข้าง (Costal Scale) มีจำนวน 4 เกล็ด เท่าเต่ากระ แต่ลักษณะขอบของเกล็ดจะเชื่อมต่อกันไม่ซ้อนเหมือนเต่ากระ ส่วนสีสันและลวดลายค่อนข้างคล้ายเต่ากระมาก

ขนาด : ตัวโตเต็มที่มีความยาวของกระดองประมาณ 150 เซนติเมตร น้ำหนักถึง 200 กิโลกรัม ขนาดที่โตจนแพร่พันธุ์ได้ความยาวกระดองประมาณ 80 เซนติเมตร

¹ สุพจน์ จันทราภรณ์ศิลป์ , “เต่าทะเลไทย” , วารสารวิจัยสภาวะแวดล้อม, ปีที่ 16, เล่มที่ 2, น. 81-85.

อาหาร : เต่าตนุเป็นเต่าทะเลชนิดเดียวที่กินพืชเป็นอาหารเมื่อพ้นช่วงวัยอ่อนแล้ว อาหารหลักได้แก่พวกหญ้าทะเลชนิดต่างๆ เต่าตนุในวัยอ่อนจะกินทั้งพืชและเนื้อสัตว์เป็นอาหาร

เต่าตนุสามารถพบได้ในทะเลเขตร้อนและกึ่งเขตร้อนทั่วโลก สำหรับในประเทศไทย สามารถพบขึ้นมawangไข่บริเวณชายฝั่งอ่าวไทยและทะเลจีนใต้ แหล่งวางไข่อื่น เช่นบริเวณชายฝั่งประเทศพม่า มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยในประเทศไทยเวียดนามและกัมพูชาสามารถพบได้ในบริเวณชายฝั่งทะเล เต่าตนุที่ขึ้นมawangไข่บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน มีการย้ายถิ่นหากินไปได้ถึงบริเวณหมู่เกาะอันดามันและนิโคบา ประเทศอินเดีย สำหรับเต่าตนุที่ขึ้นมawangไข่บริเวณอ่าวไทย จะย้ายแหล่งหากินไปอยู่ในบริเวณพื้นที่คุ้มครองเต่าทะเล (Turtle Island Heritage Protected Area: TIHPA) ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้จัดตั้งร่วมกันระหว่างประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1996 รวมทั้งทะเลซูลู-ซูลาเวซี (Sulu-Sulawesi Sea) และชายฝั่งทะเลของประเทศเวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย และสิงคโปร์ สำหรับความสำคัญในทางระหว่างประเทศนั้น เต่าตนุได้ถูกกำหนดขึ้นบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ถูคุกคาม(IUCN's Red List of Threatened Species) ของสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for The Conservation of Nature and Natural Resource – IUCN) โดยจัดเป็น “ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์” (Endangered) และเต่าตนุจัดเป็นสัตว์คุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ของประเทศไทย²

2.1.2 เต่ากระ (Hawksbill Turtle : *Eretmochelys imbricata*)

ลักษณะเด่น : มีจะงอยปากแหลมจุ่มคล้ายปากเหยี่ยว เกล็ดบนส่วนหัวตอนหน้า (Prefrontal Scale) มี 2 คู่ เกล็ดบนกระดองแถวข้าง (Costal Scale) มีจำนวนข้างละ 4 เกล็ด ลักษณะเด่นชัดคือ เกล็ดบนกระดองมีลวดลายเด่นชัดสวยงาม และลักษณะเกล็ดซ้อนกัน เห็นได้ชัดเจน

ขนาด : โตเต็มที่ความยาวกระดองประมาณ 100 เซนติเมตร น้ำหนักประมาณ 120 กิโลกรัม ขนาดโตถึงขั้นแพร่พันธุ์ได้ประมาณ 70 เซนติเมตร

² WWFประเทศไทย , รายงานสรุปโครงการส่งเสริมการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง , 2549 , น. 3.

อาหาร : เต่ากระอาศัยอยู่ตามแนวปะการังโดยเฉพาะเมื่อขนาดเล็กจะอาศัยตามชายฝั่งน้ำตื้น กินสัตว์จำพวกฟองน้ำ หอย และพวกสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังต่างๆเป็นอาหาร

เต่ากระมีการแพร่กระจายทั้งบริเวณมหาสมุทรเขตร้อน และกึ่งเขตร้อน ประเทศไทยสามารถพบได้บริเวณหมู่เกาะต่างๆ บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน และบริเวณอ่าวไทยตอนบน สำหรับในประเทศไทยพบที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดพังงา มีรายงานพบบริเวณน่านน้ำชายฝั่งทะเล และเนื่องจากประชากรของเต่ากระทั่วโลกมีจำนวนลดลง จึงถูกขึ้นบัญชีเป็น “ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง” (Critically Endangered) ของ IUCN’s Red List of Threatened Species และจัดเป็นสัตว์คุ้มครองตาม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ของประเทศไทย³

2.1.3 เต่าหญ้าหรือ เต่าสังกะสี (Oliver Ridley Turtle : *Lepidochelys olivacea*)

ลักษณะเด่น : มีกระดองสีเทาอมเขียว สีสันของกระดองไม่สวยงามเท่าเต่ากระ และเต่าตนุ ส่วนหัวค่อนข้างโต จะงอยปากมนกว่าเต่าตนุ ที่แตกต่างกันชัดเจน คือ เกล็ดบนส่วนหัวตอนหน้า (Prefrontal Scale) มีจำนวน 2 คู่ และ เกล็ดบนกระดองแถวข้าง (Costal Scale) มีจำนวน 6-8 แผ่น ในขณะที่เต่ากระและเต่าตนุมีเพียง 5 แผ่น และลักษณะพิเศษของเต่าหญ้าคือ กระดองส่วนท้องแถวกลาง (Inframarginal Scale) มีรูสำหรับขับถ่าย หรือรูเปิดสำหรับประสาทรับความรู้สึก

ขนาด : เต่าหญ้าเป็นเต่าทะเลที่มีขนาดเล็กที่สุดในจำพวกเต่าทะเล ขนาดโตเต็มที่ประมาณ 75-80 เซนติเมตร น้ำหนักถึง 80 กิโลกรัม ขนาดโตจนสามารถแพร่พันธุ์ได้ความยาวกระดองประมาณ 60 เซนติเมตร อาหารเต่าหญากินพวก กุ้ง หอย ปู ปลาต่างๆ เป็นอาหาร จึงอาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลทั่วไป มีจะงอยปากคมแข็งแรง สำหรับขบกัดหอยที่มีเปลือกไม่แข็งมากนักและกินเป็นอาหาร

เต่าหญ้าเป็นเต่าทะเลที่มีจำนวนประชากรมากกว่าเต่าทะเลชนิดอื่นๆ พบได้ทั่วไปในทะเลเขตร้อน และกึ่งเขตร้อน สำหรับในทวีปเอเชียพบเต่าหญ้าขึ้นมาวางไข่ในประเทศอินเดีย มาเลเซีย พม่า และไทย ทั้งนี้เต่าหญ้าถูกกำหนดขึ้นบัญชีรายชื่อชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของสหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (IUCN’s Red List of Threatened

³เพ็ญอ้วน , น. 4.

Species) โดยจัดเป็น “ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์” (Endangered) และเต่าหญ้าจัดเป็นสัตว์คุ้มครองตาม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ของประเทศไทย⁴

2.1.4 เต่าหัวฆ้อน (Loggerhead Turtle : *Caretta caretta*)

ลักษณะเด่น : ลักษณะทั่วไปคล้ายเต่าหญ้าและเต่าตนุมากแต่ที่เกล็ดบนส่วนหัวตอนหน้า (Prefrontal Scale) มีจำนวน 2 คู่ เท่าเต่าหญ้า แต่เกล็ดบนกระดองแถวข้าง (Costal Scale) มีจำนวน 5 แผ่น ซึ่งต่างจากเต่าทะเลชนิดอื่นๆ และรูปทรง ของกระดองหลังจะเรียวเล็กลงมาทางส่วนท้าย

เต่าหัวฆ้อนได้ถูกขึ้นบัญชีเป็น สัตว์ใกล้สูญพันธุ์ ของ IUCN's Red List of Threatened Species และเป็นสัตว์คุ้มครองตาม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ของประเทศไทย ปัจจุบันไม่เคยมีรายงานพบเต่าหัวฆ้อนขึ้นมาวางไข่ในแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลของไทยอีกเลย ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา

2.1.5 เต่ามะเฟือง (Leatherback Turtle : *Dermochelys coriacea*)

ลักษณะเด่น : เต่ามะเฟืองแตกต่างจากเต่าทะเลชนิดอื่นๆ อย่างชัดเจน ตรงที่มีขนาดใหญ่มาก นอกจากนั้นกระดองไม่เป็นเกล็ด มีลักษณะเป็นแผ่นหนังหนาสีดำ อาจมีแต้มสีขาวเป็นประๆ ทั่วตัว กระดองเป็นสันนูน ตามแนวความยาวจากส่วนหัวถึงท้ายจำนวน 7 สันไม่มีเกล็ด ปกคลุมส่วนหัว จะงอยปากมีลักษณะเป็น 3 หยัก

ขนาด : ขนาดโตเต็มที่มีความยาวกระดองถึง 250 เซนติเมตร น้ำหนักกว่า 1,000 กิโลกรัม ขนาดที่พบมาวางไข่ไม่ต่ำกว่า 150 เซนติเมตร

เต่ามะเฟืองสามารถพบได้ทั่วโลกในทะเลเขตร้อนและกึ่งเขตร้อน เต่ามะเฟืองเป็นเต่าทะเลเพียงชนิดเดียวที่เดินทางไปจนถึงชายฝั่งแปซิฟิกอเมริกาเหนือ โดยมีถิ่นที่อยู่อาศัยหลักในมหาสมุทรแอตแลนติก มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก สำหรับประเทศไทยเต่ามะเฟืองได้ขึ้นวางไข่บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน และมีพื้นที่วางไข่ที่สำคัญแหล่งอื่นๆ ได้แก่ หมู่เกาะอันดามัน และหมู่เกาะนิโคบา ประเทศอินเดีย ชายฝั่งอรากัน และอิรวดี เดราตา ประเทศเมียนมา ตรัง กานู ประเทศมาเลเซีย และสุมาตราตะวันตก ประเทศอินโดนีเซีย รวมทั้งชายฝั่งทางใต้ของประเทศ

⁴ WWFประเทศไทย , อ้วนแล้ว เขียวรกที่ 2 , น. 5.

จีน และพบเห็นบ้างเป็นครั้งคราวบริเวณชายฝั่งประเทศเวียดนาม ทั้งนี้เต่ามะเฟืองได้ถูกขึ้นบัญชีเป็นสัตว์ชนิดใกล้สูญพันธุ์ของโลกตั้งแต่ ค.ศ. 1970 และถูกยืนยันว่าเป็นสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ของโลกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1996 จึงถูกขึ้นบัญชีเป็น “ชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง” (Critically Endangered) ของ IUCN’s Red List of Threatened Species และจัดเป็นสัตว์คุ้มครองตามพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ของประเทศไทย⁵

2.2 พฤติกรรมทั่วไปของเต่าทะเล

เต่าทะเลเป็นสัตว์น้ำที่มีพฤติกรรมที่พิเศษแตกต่างจากสัตว์ทั่วไปในเรื่องการเดินทางอพยพของเต่าทะเล และพฤติกรรมในการวางไข่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาถึงพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อกำหนดมาตรการในคุ้มครองเต่าทะเลต่อไป

2.2.1 การเดินทางอพยพย้ายถิ่นของเต่าทะเล

เนื่องจากเต่าทะเลมีแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหาอาหาร และแหล่งวางไข่แพร่พันธุ์ที่ประจำและแน่นอน ดังนั้นเต่าทะเลจึงมีการเดินทางโยกย้ายในแต่ละแห่ง ตามเวลาและฤดูกาล ซึ่งระยะทางของแหล่งต่างๆ ใกล้หรือไกลขึ้นอยู่กับชนิด และตัวเต่าทะเลแต่ละตัว โดยจากการศึกษาทั้งในอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามันได้ข้อมูลในเบื้องต้นที่เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือ เต่าทะเลในฝั่งของอ่าวไทยมีการเดินทางไปสู่แหล่งหาอาหารที่ห่างไกล หลายตัวเดินทางไปแหล่งที่อยู่อาศัยนอกเขตน่านน้ำไทย กระจายไปหลายทิศทาง เช่น บางตัวเดินทางไปหากินถึงประเทศฟิลิปปินส์ ตัวหนึ่งเดินทางไปอยู่บริเวณเกาะรีดิง ในประเทศมาเลเซีย อีกตัวหนึ่งเดินทางไปอยู่ในเขตประเทศเวียดนาม ส่วนการศึกษาเต่าทะเลทางฝั่งทะเลอันดามัน บางตัวเดินทางไปไกลถึงหมู่เกาะอันดามันประเทศอินเดีย เป็นระยะทางถึง 876 กิโลเมตร เต่าทะเลจะเดินทางกลับมาเมื่อถึงเวลาวางไข่แพร่พันธุ์ ซึ่งข้อมูลสอดคล้องกับการศึกษาในหลายประเทศ เช่นการศึกษาเต่าทะเลชนิดเต่าตนุ ที่ขึ้นวางไข่ บริเวณ เกาะเรเน่ ทางเหนือของประเทศออสเตรเลีย มากกว่า 50% เดินทางไปอาศัยอยู่ที่ประเทศปาปัว นิวกินี จะกลับมาเฉพาะช่วงผสมพันธุ์และวางไข่เท่านั้น เช่นเดียวกับเต่าหัวหมอน ซึ่งมีแหล่งวางไข่ประจำที่บริเวณ เกาะคาปริคอน ทางตะวันออกของประเทศออสเตรเลีย

⁵ WWFประเทศไทย , อ้วนแล้ว เขียวรอที่ 2 , น. 6.

นอกจากนั้น มีรายงานของเต่ามะเฟืองจากแหล่งวางไข่ รัฐกรีนต努 ประเทศมาเลเซีย มีแหล่งหาอาหารอยู่ที่ประเทศฟิลิปปินส์⁶

2.2.2 พฤติกรรมการวางไข่ของเต่าทะเล

ปกติเต่าทะเลจะขึ้นมาวางไข่บนหาดทรายที่เงียบสงบในช่วงเวลากลางคืน ส่วนมากจะขึ้นมาวางไข่ในช่วงที่น้ำขึ้นสูงสุดหรือช่วงที่พระจันทร์กำลังขึ้น โดยแม่เต่าจะคลานขึ้นมาจากทะเล ขึ้นมาบนหาดทรายบริเวณที่สูงกว่าแนวที่น้ำขึ้นสูงสุด เมื่อแม่เต่าเลือกทำเลที่เหมาะสมได้แล้วก็จะทำการขุดหลุมทราย ลักษณะการขุดหลุมทรายโดยใช้ขาหลังขุดและกอบทรายขึ้นมาทิ้งสลับข้างซ้ายขวา ความลึกของหลุมไข่ประมาณ 30-50 เซนติเมตร สำหรับเต่ากระ เต่าตนุ และเต่าหญ้า และลึกประมาณ 60-80 เซนติเมตร สำหรับเต่ามะเฟือง เมื่อแม่เต่าทะเลขุดหลุมได้ลึกตามต้องการแล้ว ก็จะทำการคว้านทรายก้นหลุม ให้ส่วนก้นหลุมกว้างขึ้นลักษณะหลุม จึงมีลักษณะปากหลุมแคบแต่ก้นหลุมกว้างคล้ายหม้อแขก เมื่อแม่เต่าขุดหลุมได้ขนาดตามที่ต้องการแล้ว ก็จะปล่อยไข่ลงหลุม โดยการปล่อยไข่ออกจากท่อไข่ครั้งละ 1-3 ฟอง และหยุดและปล่อยสลับกันไป แม่เต่าจะวางไข่เรื่อย ๆ จนหมดใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที จำนวนไข่แต่ละครั้งที่แม่เต่าวางไข่ประมาณ 70-150 ฟอง สำหรับเต่ากระ เต่าตนุ เต่าหญ้า และ 60-130 ฟองสำหรับเต่ามะเฟือง ขนาดของไข่เต่าทะเลมีขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 เซนติเมตร ยกเว้นไข่เต่ามะเฟืองจะมีขนาดใหญ่กว่ามาก คือขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5.5 เซนติเมตร เมื่อแม่เต่าวางไข่เสร็จแล้วก็จะทำการกลบหลุมทราย โดยใช้ขาหลังกวาดทรายและกดทรายให้ยุบลงปิดหลุมไข่จนเต็ม จากนั้นจึงทำการเกลี่ยทรายบริเวณที่วางไข่เป็นวงกว้าง เพื่ออำพรางบริเวณหลุมไข่ที่แท้จริง เมื่อเสร็จกรรมวิธีวางไข่แล้วแม่เต่าก็จะคลานลงสู่ทะเลไป โดยไม่กลับมาดูไข่เต่าอีกเลย เต่าทะเลแต่ละตัววางไข่ได้มากกว่า 1 ครั้งในแต่ละฤดู จะเว้นช่วงตั้งแต่ 12-40 วัน จำนวนครั้ง ความดกของไข่ขึ้นอยู่กับชนิดและความสมบูรณ์ของเต่าทะเล เช่น เต่ามะเฟืองสามารถวางไข่ได้ 5 ครั้งต่อฤดู เต่ากระสามารถวางไข่ได้ 4 ครั้งต่อฤดู และเต่าหญ้าสามารถวางไข่ได้ 3 ครั้งต่อฤดู ส่วนช่วงฤดูที่เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ทางฝั่งอ่าวไทยพบเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ตลอดปี โดยมีช่วงชุกชุมในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม ส่วนทางฝั่งทะเลอันดามันจะพบระหว่างเดือนตุลาคมถึงกุมภาพันธ์

⁶ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2550),

<http://www.pmcr.go.th/MarEndager/turtle/Turtle04_d.html>.

แต่จะซุกซุ่มที่สุดอยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมกราคม⁷ โดยช่วงที่เต่าทะเลวางไข่หลังจากวางไข่ครั้งแรก เต่าทะเลจะลงไปหากินแล้วจะขึ้นมาวางไข่ใหม่ในบริเวณเดิมโดยห่างกันประมาณ 2-4 อาทิตย์ ในระหว่างนี้แม่เต่าจะหากินอยู่ในบริเวณทะเลรอบๆ ชายหาดประมาณ 3 ไมล์ทะเล⁸

2.3 แหล่งวางไข่ของเต่าทะเลในประเทศไทย

ในอดีตประเทศไทยมีประชากรเต่าทะเลเป็นจำนวนมาก เต่าทะเลวางไข่ตลอดแนวชายหาดของประเทศ มีการใช้ประโยชน์จากเต่าทะเลในหลายๆ ด้าน เช่น ไข่เนื้อและไข่เป็นอาหาร กระดองนำไปเป็นเครื่องประดับและเครื่องตกแต่ง นอกจากนั้นมีการเปิดประมูลเก็บฟองไข่เต่าทะเลเพื่อการค้า โดยผู้ประมูลสามารถเก็บไข่เต่าทะเลไปขาย โดยมีเงื่อนไขในการนำไข่เต่าทะเล 20% ไปเพาะฟักเพื่อปล่อยกลับลงสู่ทะเล อย่างไรก็ตามเงื่อนไขดังกล่าวไม่สามารถชดเชยจำนวนประชากรเต่าทะเลในธรรมชาติได้ เนื่องจากอัตราการรอดของลูกเต่าทะเลในธรรมชาติน้อยมาก เต่าทะเลจึงลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับปัญหาจากการติดเครื่องมือประมง เช่น อวนลาก ซึ่งเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้จำนวนรังไข่เต่าทะเลลดลงจากประมาณ 2,000 รังในปี พ.ศ. 2500 เหลือเพียงไม่เกิน 500 รัง หรือประมาณ 20% เมื่อ พ.ศ. 2535 หลังจากการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็วในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ชายหาดซึ่งเคยเป็นแหล่งวางไข่เต่าทะเลถูกพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อสร้างโรงแรม บ้านเรือนริมชายฝั่ง มีกิจกรรมในบริเวณชายหาดหลากหลาย นอกจากนั้นยังมีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของชายหาด ทำให้สูญเสียศักยภาพการเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเล และส่งผลให้จำนวนรังไข่เต่าทะเลลดลงอย่างต่อเนื่อง⁹ ในปัจจุบันประเทศไทยมีแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลเหลืออยู่เพียง 10 แห่งเท่านั้น แต่ละแห่งมีสภาพทางภูมิศาสตร์และสถานะภาพในการคุ้มครองแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้

⁷ กะวิ สารណาคมน์กุล, กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์เต่าทะเล, (กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2543) , น. 12

⁸ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2550)

<www.dmcr.go.th>.

⁹ เพิ่งอ้าง.

2.3.1 ผังอ่าวไทย

ผังอ่าวไทยมีแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของเต่าทะเลอยู่ 2 แหล่งด้วยกัน¹⁰ คือ

(1) เกาะคราม เกาะอีร้า และเกาะใกล้เคียงบริเวณอ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 200 รังต่อปี โดยเต่าทะเลที่ขึ้นวางไข่พบสองชนิด คือเต่าตนุและเต่ากระ¹¹ ซึ่งจากบริเวณนี้เป็นเขตที่อยู่ในความดูแลของกองทัพเรือ ที่ได้ประกาศเป็นเขตหวงห้ามอนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล¹² โดยเขตดังกล่าวถือเป็นเขตทหาร การเข้าออกจากเกาะจึงมีการดูแลเข้มงวด พื้นที่ดังกล่าวจึงยังคงความสงบเหมาะสมสำหรับเป็นแหล่งวางไข่เต่าทะเล

(2) หมู่เกาะกระ จ.นครศรีธรรมราช ประกอบด้วย เกาะ 3 เกาะ อยู่ห่างจากแหลมตะลุมพุก ประมาณ 65 กิโลเมตร มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ มีแนวปะการังกว่า 400 ไร่ มีหาดทรายยาวประมาณ 150 เมตร มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 30-40 รังต่อปี โดยเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าตนุและเต่ากระ นอกจากนี้ยังมีแนวป่าชายเลนที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ¹³ และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำหลากหลายชนิด ซึ่งจากการศึกษาพบว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของกองทัพเรือเช่นกัน

สรุปได้ว่าแหล่งวางไข่ที่สำคัญของเต่าทะเลในบริเวณผังอ่าวไทย เป็นพื้นที่ที่มีมาตรการคุ้มครองดูแลแล้ว โดยเกาะคราม เกาะอีร้า และเกาะใกล้เคียงบริเวณอ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และหมู่เกาะกระ จังหวัดนครศรีธรรมราชอยู่ในความดูแลของกองทัพเรือ

¹⁰ Documents and information the Official Website of Memorandum of Understanding on the Conservation and Management of Marine Turtles and their Habitats of the Indian Ocean and South-East Asia, (สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2549), <<http://www.ioseaturtles.org/report.php>>.

¹¹ อ่างแล้ว เจริญพรที่ 8.

¹² กองทัพเรือ, (สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2549), <<http://www.navy.mi.th/turtles/>>.

¹³ อ่างแล้ว เจริญพรที่ 8.

2.3.1 ผังทะเลอันดามัน

ส่วนของผังทะเลอันดามันจะพบแหล่งที่เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่และแหล่งอาหารมากกว่าทางฝั่งอ่าวไทยเนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์เหมาะสมแก่การวางไข่ของเต่าทะเล โดยแหล่งที่สำคัญมีดังต่อไปนี้¹⁴

(1) เกาะระ เกาะพระทอง เกาะคอเขา จังหวัดพังงา มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 10 รังต่อปี เต่าทะเลที่พบในพื้นที่นี้มีถึง 3 ชนิดด้วยกัน คือ เต่ามะเฟือง เต่าหญ้า และเต่าตนุ¹⁵ ในส่วนเกาะพระทอง มีพื้นที่ 102 ตารางกิโลเมตร เป็นเกาะที่มีพื้นที่ราบและเคยผ่านการทำเหมืองแร่มาก่อนทำให้ดินเป็นทราย ไม่เหมาะทำการเกษตรกรรม ด้านตะวันออกของเกาะพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะเป็นป่าชายเลนมีลำคลองผ่ากลาง พื้นที่ในแนวเหนือ-ใต้ เป็นเกาะที่มีเต่าขึ้นมาวางไข่มากบริเวณชายหาดด้านทิศตะวันตก ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนธันวาคม ส่วนเกาะคอเขา มีพื้นที่ 60 ตารางกิโลเมตร เป็นที่ราบสลับกับภูเขา ด้านทิศตะวันออกเป็นป่าชายเลนพื้นที่บางส่วนเคยผ่านการทำเหมืองแร่ มียอดเขาสูงที่สุด 175 เมตรจากระดับน้ำทะเล ด้านทิศตะวันตก มีชายหาดทอดตัวยาวจากทิศเหนือจดทางด้านทิศใต้ของตัวเกาะ เกาะระ มีลักษณะเป็นภูเขาหินขนาดเล็ก มีเนื้อที่ประมาณ 3.56 ตารางกิโลเมตร ด้านทิศตะวันตกมีหาดทรายขาววางตัวยาวมีทิวทัศน์ที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อน ด้านทิศตะวันตกเป็นแหล่งหญ้าทะเล นอกจากนี้บริเวณชายหาดยังเป็นพื้นที่ที่เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคมของทุกปี โดยเกาะทั้งสามอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระ-เกาะพระทอง เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อประกาศจัดตั้งเป็น อุทยานแห่งชาติตามกฎหมาย มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 401,250 ไร่ หรือ 642 ตารางกิโลเมตร¹⁶

(2) บริเวณหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา ลักษณะชายฝั่งโดยทั่วไปของหมู่เกาะสุรินทร์จะมีส่วนเว้าแหว่งเป็นอ่าวทั้ง ขนาดใหญ่และขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป และด้วยการที่ห่างไกลจากชายฝั่งทำให้บริเวณหมู่เกาะสุรินทร์ได้รับอิทธิพล จากชายฝั่งน้อย บริเวณรอบๆเกาะยังเป็นเขตน้ำลึกกว่า 50 เมตร เต่าทะเลจะขึ้นมาวางไข่บนชายหาดที่เงียบสงบในช่วงหมดฤดูฝน มี

¹⁴ อ่างแล้ว เจริญรทที่ 6.

¹⁵ อ่างแล้ว เจริญรทที่ 8.

¹⁶ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2550)

สถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 10-30 รังต่อปี เต่าทะเลที่พบ ได้แก่ เต่ากระ และเต่าตนุ¹⁷ โดยหมู่เกาะสุรินทร์ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ตามมติคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ 2/2523 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2523¹⁸ โดยมีเนื้อที่ประมาณ 135 ตารางกิโลเมตร หรือ 84,375 ไร่ ซึ่งเป็นเนื้อที่พื้นดินประมาณ 20,594 ไร่ นอกนั้นเป็นพื้นน้ำ

(3) หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา เป็นหมู่เกาะกลางทะเลอันดามันที่เป็นเลิศในความงามของปะการังแห่งหนึ่งของโลก “สิมิลัน” เป็นภาษายาวีหรือมลายู แปลว่า “แก้ว” ชาวประมงบางคนจึงเรียกว่า หมู่เกาะแก้ว มีพื้นดินที่เป็นเกาะต่างๆ เขาหินแกรนิตสูงชัน หาดทรายขาวสะอาด ลักษณะรูปร่างต่างๆ ชายฝั่งของเกาะต่างๆ มีลักษณะเว้าแหว่งไม่เป็นระเบียบ เนื่องจากตั้งอยู่ในส่วนทะเลนอก ได้รับอิทธิพลจากการกัดเซาะของคลื่นทะเลโดยตรง เกาะที่พบว่ามีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ ได้แก่ เกาะหนึ่ง เกาะสอง และเกาะสาม ซึ่งมีสถิติการวางไข่ของเต่าทะเลประมาณ 100 รังต่อปี¹⁹ โดยเกาะหนึ่งเป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวสะอาด และยาวมากที่สุดในบรรดาเกาะทั้งหมด ซึ่งหาดของเกาะนี้เป็นที่วางไข่ของเต่าตนุ หมู่เกาะสิมิลันถูกประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติในปี พ.ศ. 2525 ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเกาะพระทอง อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา และในปี 2541 ได้ผนวกรวมเกาะตาชัย ทำให้มีพื้นที่ทั้งหมด 140 ตารางกิโลเมตร²⁰

(4) หาดท้ายเหมือง จังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ชายหาดที่มีความยาวถึง 13 กิโลเมตร ซึ่งเป็นชายหาดที่เป็นแหล่งวางไข่ที่สำคัญแห่งหนึ่งของเต่าทะเล ทางด้านชายฝั่งอันดามันของประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีรายงานการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเลบริเวณหาดท้ายเหมือง ทั้ง 4 ชนิดดังกล่าว แต่ในปัจจุบันมีสถิติการวางไข่ของเต่าทะเลประมาณ 5-10 รังต่อปี โดยพบเพียงเต่ามะเฟืองและเต่าตนุเท่านั้น²¹ ซึ่งถือได้ว่าเป็นชายหาดเพียงแห่งเดียวที่มีรายงานการขึ้นวางไข่ของเต่าทะเลทั้ง 4 ชนิดในพื้นที่เดียวกัน นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรแนวปะการังซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่ 2 แห่ง ที่เพิ่งได้รับการค้นพบใหม่ และยังเป็นแหล่งอนุบาล แหล่งหากินและแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำต่างๆ มากมายโดยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาลำปี – หาดท้ายเหมืองที่ได้ถูกประกาศเมื่อวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2529 ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งมะพร้าว ตำบลท้ายเหมือง

¹⁷ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

¹⁸ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 112 ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2524.

¹⁹ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

²⁰ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 16.

²¹ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

ตำบลนาเตย ตำบลบางทองและตำบลลำแก่น มีเนื้อที่ประมาณ 45,000 ไร่ หรือ 72 ตารางกิโลเมตร²² พื้นที่บริเวณหาดท้ายเหมืองมีประมาณ 15 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,375 ไร่ คิดเป็น 20% ซึ่งได้จัดทำโครงการอนุรักษ์เต่ามะเฟือง และเต่าหญ้า ในรูปแบบคันทันให้เต่าทะเล

(5) หาดไม้ขาว หาดในหาน จังหวัดภูเก็ต เป็นหาดที่ยาวที่สุดในภูเก็ต มีความลึกชัน ในอดีตหาดไม้ขาวมีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่จำนวนมาก แต่ระยะหลังนี้ น้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงกุ้งทำให้น้ำทะเลเกิดมลภาวะ จึงมีเต่าขึ้นมาวางไข่น้อยลงมาก หาดไม้ขาวอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของ อุทยานแห่งชาติสิรินาถซึ่งถูกประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ตามมติการประชุมคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติครั้งที่ 1/2523 เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2523²³ หาดไม้ขาวเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลถึง 2 ชนิด คือ เต่ามะเฟือง และเต่าหญ้า โดยหาดไม้ขาวเป็นพื้นที่ที่มีการจัดการด้านอนุรักษ์เต่าทะเลโดยแอบแฝงอยู่ในรูปแบบของเทศกาลเดินเต่า ในฤดูเต่าทะเลวางไข่ (ช่วงสงกรานต์) แต่เนื่องจากปัจจุบัน ประชากรเต่าทะเลที่ขึ้นมาวางไข่บนหาดไม้ขาวมีจำนวนน้อยมาก มีไม่ถึง 20 ครั้ง ทำให้ราษฎรบ้านหาดไม้ขาวร่วมกันจัดโครงการอนุรักษ์เต่าทะเลขึ้น ภายใต้ชื่อว่า “โครงการอนุรักษ์เต่าทะเลหมู่บ้านไม้ขาว” ตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ที่ได้กล่าวไปแล้วยังมีพื้นที่อื่นอีกที่มีรายงานพบเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่และหากินอาทิเช่น บ้านไม้นอก จังหวัดระนอง เกาะตาลิบอง จังหวัดตรัง²⁴

(6) หมู่เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูล มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 30-60 รังต่อปี อยู่ในบริเวณเกาะตะรุเตา 10-20 รังต่อปี และเกาะอาดัง-ดาวีประมาณ 20-40 รังต่อปี โดยเต่าทะเลที่พบเป็นเต่าตนุ²⁵ หมู่เกาะตะรุเตาอยู่ในความดูแลของอุทยานแห่งชาติเกาะตะรุเตา ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเลแห่งแรกของประเทศไทย โดยตะรุเตาได้รับ การประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2517 อีกทั้งยังได้รับ การยกย่องจากองค์การ UNESCO ให้เป็น มรดกแห่งอาเซียน (ASEAN Heritage Parks and Reserves) เมื่อปี พ.ศ. 2525 อีกด้วย²⁶

²² อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 16.

²³ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 98 ตอนที่ 115 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2524.

²⁴ กะวิ สารณาคมนกุล, อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 7, น. 20.

²⁵ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

²⁶ <<http://www.pakxe.com/home/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=333>>, (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2550).

(7) หาดทะเลนอก-หาดประพาส จังหวัดระนอง มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 5 รังต่อปี เต่าทะเลที่พบคือ เต่ามะเฟือง เต่าตนุ และเต่าหญ้า²⁷ โดยหาดประพาสตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแหลมสน เป็นชายหาดใหญ่และมีทิวสนให้ความร่มรื่น ลักษณะพื้นที่ด้านติดทะเลเป็นหาดทรายและสันทราย ส่วนพื้นที่ตอนในเป็นอ่าวขนาดเล็ก และป่าชายเลนประมาณ 9 ตารางกิโลเมตร มีสภาพสมบูรณ์ ในบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติแหลมสนที่ 2 และยังเป็นที่ตั้งสถานีวิจัยทรัพยากรชายฝั่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีกด้วย²⁸ ในส่วนหาดทะเลนอก จากการศึกษายังไม่พบว่าอยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองประเภทใด แต่ได้มีการจัดตั้งศูนย์ช่วยชีวิตและศึกษาเพื่ออนุรักษ์สัตว์ป่าบ้านทะเลนอก ของมูลนิธิช่วยชีวิตสัตว์ป่าแห่งประเทศไทย ดำเนินงานในการรณรงค์ในการคุ้มครองเต่าทะเล²⁹

(8) เกาะโกยเล็ก เป็นหนึ่งในหมู่เกาะหาดทรายยาว ซึ่งอยู่ในเขตตำบลตันหยงโป ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล³⁰ มีสถิติการวางไข่เต่าทะเลประมาณ 5 รังต่อปี เต่าทะเลที่พบคือ เต่าหญ้า³¹ เกาะโกยเล็กมีพื้นที่ประมาณ 0.133 ตารางกิโลเมตรเป็นเกาะที่มีแหล่งปะการังที่มีสภาพดีปานกลาง³² แต่จากการศึกษาไม่ปรากฏว่าเกาะโกยเล็กอยู่ในพื้นที่คุ้มครองประเภทใด

สรุปได้ว่าแหล่งวางไข่ที่สำคัญของเต่าทะเลในบริเวณฝั่งทะเลอันดามันส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ๆ ได้รับการคุ้มครองโดยถูกประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทั้งหมดแล้ว เหลือเพียงสองแห่งคือ หาดทะเลนอก และเกาะโกยเล็กเท่านั้นที่ยังไม่ถูกประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองประเภทใด ดังนั้น เมื่อได้พิจารณาพร้อมกับฝั่งอ่าวแล้วจึงสามารถสรุปได้ว่าจากบรรดาแหล่งวางไข่ที่สำคัญของ

²⁷ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

²⁸ <<http://www.ezytrip.com/Thailand/th/South/Ranong/04249/04249.htm>>, (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2550).

²⁹ <http://news.sanook.com/region/region_67022.php>, (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2550).

³⁰ <<http://www.tv5.co.th/service/mod/heritage/nation/oldcity/satun1.htm>>, (สืบค้นเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2550).

³¹ อ่างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.

³² กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, (สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2550) <<http://www.pmcr.go.th/Coral/coral%20andaman/stonfiles/frame.htm>>.

เต่าทะเลทั้งหมดในประเทศไทย มี 3 แห่งที่ไม่อยู่ในเขตคุ้มครองประเภทใดจึงอาจจะต้องมีการหา มาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองพื้นที่ดังกล่าวซึ่งจะได้ศึกษาในบทต่อไป

2.4 ประโยชน์ของเต่าทะเล

การใช้ประโยชน์จากเต่าทะเลมีได้หลายด้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

2.4.1 ประโยชน์ต่อระบบนิเวศ

เต่าทะเลเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล เต่าทะเลเป็นตัวบ่งชี้ความ อุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศของปะการัง หรือหญ้าทะเลในแต่ละพื้นที่ เพราะเต่าทะเลจะอาศัยอยู่ ในเฉพาะในพื้นที่ ที่มีความอุดมสมบูรณ์นั้น ตลอดจนเต่าทะเลยังเป็นอาหารของสัตว์อื่นในทะเลอีก ด้วย

2.4.2 ประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว

ความน่าสนใจและความลึกลับของวิถีของการดำรงชีวิตของเต่าทะเล เป็นเสน่ห์อย่าง หนึ่งที่มนุษย์ได้รับจากธรรมชาติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจที่พบเต่าทะเลในธรรมชาตินั้น ย่อม แตกต่างจากการได้พบเห็นเต่าทะเลตามสถานเพาะเลี้ยงต่างๆ ดังนั้นเต่าทะเลจึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจ ที่ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นจำนวนมากนิยมที่จะเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมต่างๆ ในบริเวณที่สามารถพบเห็นเต่าทะเล เช่น ประเพณี “เดินเต่า” ของคนภูเก็ต-พังงา ซึ่งกิจกรรมในด้านการท่องเที่ยวนี้ ได้อำให้เกิดผลดีในแง่ ของการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศ

2.4.3 ประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยค้นคว้า

เนื่องจากเต่าทะเลถือเป็นสัตว์ทะเลที่มีความลึกลับอยู่มาก จึงทำให้เต่าทะเลถูกใช้ เป็นแหล่งทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในด้านต่างๆ เช่น ด้านชีววิทยา ด้านนิเวศวิทยา หรือการ ค้นคว้าวิทยาศาสตร์ในด้านต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้เต่าทะเลก็ได้ถูกเอาไปศึกษาวิจัยทางการแพทย์ โดยสกัดสารที่มีอยู่ในเต่าทะเลเพื่อใช้ทำตัวยารักษาโรคได้อีกด้วย

2.5 ปัญหาที่ทำให้เต่าทะเลลดจำนวนลง

ในประเทศไทย จำนวนเต่าทะเล จำนวนของเต่าทะเลลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากข้อมูลการจับบันทึกจำนวนเต่าทะเลที่ขึ้นมาวางไข่ที่หาดท้ายเหมืองอุทยานแห่งชาติลำปี – หาดท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2513-2515 มีเต่าหญ้าและเต่ามะเฟืองขึ้นมาวางไข่ปีละมากกว่า 400 ครั้ง แต่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2533-2535 มีเต่าทะเลขึ้นมาวางไข่เพียง 20-40 ครั้งเท่านั้น เป็นการลดจำนวนลงถึง 10 เท่าในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา³³ ซึ่งสาเหตุที่สำคัญของการลดจำนวนลงของเต่าทะเล มีดังต่อไปนี้

2.5.1 ปัญหาการล่าเต่าทะเล

สำหรับการล่าเต่าทะเลในประเทศไทยถือว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เต่าทะเลในประเทศไทยลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการล่าเต่าทะเลในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังนี้

(1) การล่าเพื่อนำเนื้อมาบริโภค เนื่องจากเต่าทะเลเป็นสัตว์ที่มีคุณค่าทางอาหาร โดยเนื้อเต่าทะเลมีโปรตีนสูงถึง 23% และมีไขมันน้อยเพียง 0.20% โดยนิยมกินเนื้อเต่าตนุและเต่าหญ้า เนื้อเต่าที่บริโภคส่วนใหญ่ จะได้จากเรือลากอวนและเบ็ดราว โดยชาวเลจะเป็นผู้ซื้อจากท่าเรือประมง ไปชำแหละขายเป็นถุงๆ³⁴

(2) การล่าเพื่อเอากะดองและหนังไปทำเป็นเครื่องประดับและเครื่องหนังเพื่อนำไปลักลอบค้าทั้งภายในประเทศและลักลอบส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะกะดองของเต่าจะมีราคาสูงมาก เนื่องจากมนุษย์นิยมนำไปประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับต่างๆ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่นำโชคมาให้แก่ผู้ครอบครองถือว่าเป็นของหายาก และมีราคาแพง ในปีพ.ศ. 2521 ประเทศไทยได้มีการส่งออกกะดองเต่าถึง 57,000 กิโลกรัม³⁵ ส่วนหนังเต่าทะเลถูกนำไปเป็นผลิตภัณฑ์จำพวกเครื่องหนังต่างๆ นอกจากนั้นไขมันของเต่าทะเลยังสามารถนำไปสกัดเป็นส่วนผสมของสบู่หรือน้ำหอมที่มีราคาอีกด้วย

(3) การลักลอบเก็บไข่เต่าทะเล เพื่อนำมาบริโภค เพราะมีความเชื่อว่าการบริโภคไข่เต่า โดยเฉพาะเต่าตนุ ที่เรียกว่า “ไข่เต่าจะละเมียด” จะทำให้ร่างกายแข็งแรงและเป็นอาหารหา

³³ ก้องเกียรติ กิตติวัฒนาวงศ์ , บ้านของเต่าทะเล, น. 67.

³⁴ กะวิ สารณาคมนกุล, อ่างแล้ว เชิงอรุณที่ 7, น.12.

³⁵ เฟิงอั้ง , น.13.

ยาก ทำให้ความต้องการไข่เต่าทะเลสูงขึ้น ไข่เต่าทะเลจึงมีราคาแพงทำให้มีการขุดค้นหาหรือเก็บไข่เต่าทะเลขึ้นมาขายกันอย่างกว้างขวาง ดังนั้นการลักลอบเก็บไข่เต่าทะเลจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เต่าทะเลลดลงอย่างรวดเร็ว³⁶

2.5.2 ปัญหาของแหล่งวางไข่เต่าทะเล

แหล่งวางไข่ของเต่าทะเล คือแหล่งที่เต่าทะเลขึ้นมาวางไข่ตามธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหมายถึงบริเวณชายหาดที่เต่าทะเลวางไข่ บริเวณทะเลที่เต่าทะเลใช้พักระหว่างการวางไข่ และบนชายฝั่งทะเลที่มีผลกระทบต่อการวางไข่ ซึ่งแต่ละพื้นที่มีสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปดังนี้³⁷

(1) เขตชายฝั่งทะเล จากการพัฒนาชายฝั่งอย่างไม่ยั่งยืน ไม่คำนึงถึงธรรมชาติ การก่อสร้างโรงแรมอาคาร บ้านเรือน แสงไฟจากกิจกรรมบนชายฝั่งมีผลทำให้แม่เต่าทะเลไม่ขึ้นมาวางไข่ การขาดการจัดการที่ดีของการพัฒนาชายฝั่งส่งผลกระทบต่อปริมาณไข่ และน้ำเสียที่ไหลลงสู่ชายหาดมีผลทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมไม่เหมาะสมต่อการเป็นแหล่งวางไข่เต่า นอกจากนั้นขยะสดที่เกิดขึ้นยังเป็นอาหารสำคัญของตะกวด ซึ่งเป็นศัตรูทางธรรมชาติที่สำคัญชนิดหนึ่งของไข่เต่าอีกด้วย

(2) เขตชายหาด การสูญเสียสภาพชายหาดเกิดขึ้นได้ทั้งในเชิงของปริมาณ คือการสูญเสียบริเวณหาดทรายที่เหมาะสมต่อการวางไข่ของเต่าทะเลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของชายหาด เช่น การสร้างเขื่อน หรือสร้างสิ่งรูก่ออื่นลงไปทำให้ชายหาดสูญเสียศักยภาพในการเป็นแหล่งวางไข่ หรือในเชิงคุณภาพ เช่น มีกิจกรรม แสง สี เสียง เสียงรบกวนการขึ้นมาวางไข่ของเต่าทะเล ความสกปรกและขยะบริเวณชายหาด

(3) เขตทะเล การถูกรบกวนจากกิจกรรมในทะเล เช่น แสงไฟของเรือท่องเที่ยวอาจรบกวนการขึ้นมาวางไข่ของเต่าทะเล ขยะ และน้ำเสียจากเรือที่แล่นผ่านทำให้น้ำทะเลเกิดมลภาวะทำให้เต่าทะเลไม่ขึ้นมาวางไข่ การก่อสร้างและขุดแร่ในทะเลอาจทำให้ทะเลเปลี่ยนสภาพไป

³⁶ บุญเลิศ ผาสุก, “การอนุรักษ์เต่าทะเลในประเทศไทย”, วารสารการประมง, 45, 3 (พ.ค.-มิ.ย. 2535), น. 807-820.

³⁷ อ่างแล้ว เจริญรทที่ 8.

นอกจากนี้ แม่เต่ามีโอกาสดูดเครื่องประมงพาณิชย์ เช่น อวนลาก และประมงพื้นบ้านเช่นอวนลอย เบ็ด โป๊ะ

2.5.3 ปัญหาจากการทำประมงในทะเล

การทำประมงโดยใช้อวนลาก อวนลอย หรือเบ็ดราว ในเขต 3,000 เมตร นับจากชายฝั่งหน้าแหล่งวางไข่เต่าทะเล หรือ แหล่งหาอาหารของเต่าทะเล โดยเฉพาะในช่วงฤดูการวางไข่เต่าทะเล ซึ่งเครื่องมือทำการประมงเหล่านี้ เป็นตัวการโดยตรงที่ทำลายชนิดพันธุ์เต่าทะเล ซึ่งเต่าทะเลเป็นสัตว์น้ำที่หายไ้ด้วยปอดเมื่อติดอวน หรือ เบ็ดอยู่ได้นานาน ๆ ก็จจะจมน้ำตายได้ (ปกติเต่าทะเลต้องขึ้นมาหายใจที่ผิวน้ำทุก ๆ 5-20 นาที) ในปี พ.ศ. 2533 มีเต่าทะเลตายเพราะติดอวนลากกึ่งทั่วโลกประมาณ 150,000 ตัว³⁸ และการทำประมงผิดวิธีโดยใช้อวนลาก อวนรุน การระเบิดปลาในแนวปะการัง การใช้ยาเบื่อเมา ซึ่งการทำประมงในลักษณะดังกล่าวย่อมกระทบต่อทั้งเต่าทะเล และแหล่งที่อยู่อาศัยของเต่าทะเลอย่างมาก³⁹ นอกจากนั้นชาวประมงบางกลุ่มทำการดักจับเต่าทะเลโดยเจตนา เพื่อนำเนื้อไปบริโภคหรือฆ่าเพื่อเอาไขในท้อง

2.5.4 ปัญหาจากการท่องเที่ยว

การประกอบธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเลในรูปแบบต่างๆ เช่น การดำน้ำในรูปแบบต่างๆ เช่น การดำน้ำโดยใช้เครื่องช่วยหายใจ การใช้เรือท่องเที่ยวกระajak การท่องเที่ยวแบบเดินใต้ท้องทะเล (Sea Walker) โดยไม่มีกฎเกณฑ์หรือข้อบ่งชี้ในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชัดเจน และมีสำนึกที่ดีของผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์สภาพทางธรรมชาติให้คงอยู่ในสภาพเดิมย่อมจะเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมในบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัยของเต่าทะเล ตัวอย่างเช่น กิจกรรมบนชายหาดโดยเฉพาะเวลากลางคืน การก่อกองไฟ การละเล่นบนชายหาด การรบกวนจากแสงไฟของเรือที่จอดบริเวณชายหาด แก้วชายหาด ร่มสำหรับนักท่องเที่ยวก็เป็นอุปสรรคกีดขวางการขึ้นมาวางไข่เต่าทะเลอีกด้วย กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น กีฬาสกีตเตอร์ เรือโดยสารสำหรับท่องเที่ยว นอกจากนั้นความสนใจของนักดำน้ำต่อเต่าทะเล สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจรบกวนการขึ้นมาวางไข่ รบกวนการพักผ่อน หากินของเต่าทะเล

³⁸ WWFประเทศไทย, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 2, น. 17.

³⁹ กะวิ สารณาคมนกุล, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 7, น. 20.

25.5 ปัญหาของการขยายพันธุ์

(1) การรอดของลูกเต่าในธรรมชาติมีน้อยมาก เนื่องจากอัตราการรอดของลูกเต่าทะเลเองในธรรมชาติต่ำมาก และใช้ระยะเวลานานนับ 10 กว่าปีที่จะถึงวัยเจริญพันธุ์ มีนักวิทยาศาสตร์คำนวณอัตราการรอดชีวิตของลูกเต่าหญ้าไว้ว่าหากไข่เต่าหญ้าฝักออกมาพร้อม กัน 100 ฟอง จะมีลูกเต่ารอดชีวิตเพียง 91 ตัว เมื่อลูกเต่ามีอายุได้ 1 ปี จะมีเต่าหญ้าเหลืออยู่เพียง 58 ตัว เมื่อลูกเต่ามีอายุได้ 4 ปี จะเหลือเพียง 11 ตัว เมื่ออายุได้ 7 ปี จะมีรอดเพียง 2 ตัว และสุดท้ายเมื่ออายุ 9 ปีซึ่งเป็นวัยเจริญพันธุ์ จะเหลือเพียง 1 ตัวเท่านั้น⁴⁰

(2) การเพาะพันธุ์เต่าทะเล ปัจจุบันยังขาดการศึกษาในเรื่องเพาะพันธุ์เต่าทะเลอยู่มาก ทำให้การเพาะพันธุ์เต่าทะเลของประเทศไทยตามศูนย์อนุรักษ์ต่างๆ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการนำไข่เต่าทะเลมาฝักที่ศูนย์อนุรักษ์แล้วจึงนำมาปล่อยลงสู่ทะเลซึ่งการฟักแล้วนำมาเลี้ยงเป็นเรื่องยากที่จะดำเนินการกับเต่ามะเฟือง ซึ่งจะต้องมีการเรียนรู้อีกมากและที่สำคัญคือ ยังไม่มีผู้ใดทราบถึงวงจรชีวิตของเต่าทะเลในช่วงที่ใช้ชีวิตในทะเล ส่วนการเพาะเลี้ยงแล้วปล่อยนั้น ก็ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่า สามารถที่จะเพิ่มจำนวนการอยู่รอดได้⁴¹ทั้งในการทดลองเพาะพันธุ์ในเชิงพาณิชย์นั้นจากการศึกษาพบว่า เนื่องจากเต่าทะเลเป็นสัตว์ที่เจริญเติบโตช้ามากจึงไม่คุ้มทุนในการเพาะพันธุ์ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องการเพาะพันธุ์เต่าทะเลทั้งในเชิงอนุรักษ์และเชิงพาณิชย์นั้น ยังต้องมีการศึกษาวิจัยอีกมาก⁴²

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าปัจจุบันมีสาเหตุอยู่หลายประการที่ทำให้เต่าทะเลในประเทศไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาของมาตรการของกฎหมายของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น ปัญหาในเรื่องความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติของกฎหมาย ปัญหาในเรื่องความไม่ครอบคลุมของบทบัญญัติของกฎหมาย ปัญหาในเรื่องโทษตามกฎหมาย และปัญหาในเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในบทต่อไป

⁴⁰ เฟิงอ๋าง , น. 21.

⁴¹ เฟิงอ๋าง , น. 22.

⁴² อ๋างแล้ว เจริญธรรมที่ 8.